

have modern facilities and significantly improve the quality and effectiveness of education, motivation and optimize student activities teacher. Didactic principles of creating and using e-learning tools provide high pedagogical effectiveness of these tools in the classroom. The modular structure of e-learning tools allows the integration of didactic unities and differentiation of studies. E-learning tools can organize active form of learning and new ability for self-regulating learning activities; create conditions for systemic use of new knowledge in the organization of modern class. These training tools are undoubtedly the main tools of communicative interaction in the classroom.

Keywords: *learning tools, e-learning tools, multimedia, integration, differentiation, didactic principles, the effectiveness of training, training content, modular structure, hypertext structure, trajectory of learning navigation.*

УДК 373.3.091.64:(075)811.581

СУЧАСНИЙ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС ІЗ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ 1-ГО КЛАСУ

Л. Г. Сократова,

*Київська гімназія східних мов №1,
вчитель-методист китайської мови,
заслужений вчитель України
e-mail:sokratova777@ukr.net*

У статті розкрито питання концептуального перегляду та повного оновлення навчально-методичної бази для загальноосвітніх навчальних закладів з вивченням китайської мови як першої або другої іноземної, що є нагальним для української освіти в умовах її реформування та модернізації згідно стандартів європейської освіти. Над вирішенням цієї проблеми протягом кількох років працював колектив вчителів китайської мови та методистів Київської гімназії східних мов №1, зусиллями яких створено навчально-методичний комплекс «ЧАРІВНЕ КОРОЛІВСТВО КИТАЙСЬКОЇ МОВИ» для 1-го класу.

Ключові слова: *навчально-методичний комплекс, індивідуалізація та диференціювання навчальної діяльності, використання зорових та слухових засобів, формування комунікативної компетенції, авторська методика.*

Постановка проблеми. Україна та її освітня система за роки незалежності набули значного досвіду в міжнародних культурно-освітніх відносинах, зокрема з країнами Сходу. На рубежі ХХ-ХХІ століть народи країн Сходу досягли значних успіхів у багатьох сферах. Вивчення східних мов, культур, цивілізацій в Україні стало нагальною потребою, формує готовність до між-

культурної взаємодії, сприяє розвитку етнопонаціональних, загальнолюдських цінностей, вихованню в учнів культури миру, толерантності, розвитку почуття дружби народів [11].

Київська гімназія східних мов №1 – Асоційована школа ЮНЕСКО посідає особливе місце в цьому процесі.

Важлива роль у забезпеченні системи навчання східних мов належить засобам навчання. Із цією метою у Київській гімназії східних мов створюються **навчально-методичні комплекси** (далі – НМК) з **кожної східної мови**.

Безумовно, основними засобами навчання є підручники. Підготовка їх має здійснюватись відповідно до наукових засад, прийнятих у галузі укладання підручників. Учителю доцільно надавати право вибору підручника, який відповідав би конкретним умовам навчання. Проте один підручник не може забезпечити досягнення цілей, визначених державою щодо рівня володіння іноземною мовою випускників сучасної школи. Потрібно широко використовувати також інші засоби: робочі зошити, аудіо- та відеоматеріали, книги для домашнього читання, хрестоматії, текстові завдання тощо [3].

Доцільно активніше впроваджувати у практику школи електронні носії інформації, що не тільки урізноманітнюють навчальний процес, але й сприяють його ефективності, дозволяють індивідуалізувати та диференціювати навчальну діяльність учнів відповідно до їхніх особистісних рис, здібностей та рівнів навченості [7].

Аналіз останніх досліджень. НМК навчання китайської мови для 1-го класу створено на основі творчої співпраці з вітчизняними та зарубіжними науковими, науково-методичними установами, вищими навчальними закладами за сприяння Міністерства освіти і науки України, Інституту педагогіки НАПН України, Департаменту у справах освіти і науки молоді та спорту Виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації). Особливе значення для розроблення і впровадження НМК з навчання китайської мови мали ідеї авторської програми Н. О. Орчинської та К. В. Тин, які в минулому займалися проблемами навчання китайської мови учнів 6-7 річного віку. У 1982 році Н. О. Орчинською була розроблена «Книга для вчителя китайської мови» для 1-го класу, яка була оновлена та покладена в основу навчального матеріалу підручника. Базовим для робочого зошита став підручник для каліграфічного письма Ю. В. Рюніна. Сучасні методичні підходи для подання навчального матеріалу були широко залучені у сучасних підручників, виданих останнім часом у Китаї: «Новий старт», «Вивчаємо китайську мову разом», «Весела китайська», «Китайська мова».

Мета цієї статті – визначення проблеми навчально-методичного комплексу з китайської мови для 1 класу (підручник, робочий зошит учня, книга для вчителя, CD диск) в системі навчально-методичного забезпечення навчання китайської мови в Київській гімназії східних мов №1, що відповідає завданням особистісно-орієнтованої іншомовної освіти, має комунікативне, культурологічне спрямування навчальної діяльності та забезпечення ефек-

тивності навчального процесу в умовах реформування загальної середньої освіти в Україні на засадах європейських стандартів.

Основна частина. У розробленій вперше в Україні Концепції навчання східних мов у Київській гімназії східних мов №1 [2] обумовлено доцільність створення НМК щодо навчання східних мов. Навчально-методичний комплекс з китайської мови для 1-го класу включає матеріали для навчання, програми та методики викладання. НМК у 2009 – 2010 навчальному році пройшов апробацію і був рекомендований Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України для використання у навчально-виховному процесі як в загальноосвітніх школах так і школах з поглибленим вивченням китайської мови.

Навчальна програма для **початкової школи** має забезпечувати оволодіння навичками та вміннями читання, письма і рахування, основами морально-етичного виховання, естетичного, інтелектуального й фізичного розвитку та трудової підготовки учнів [1]. Особливістю її впровадження в гімназії є включення до базового курсу навчання двох іноземних мов, починаючи з 1-го класу: першої східної та другої англійської мов. А це передбачає відповідне оволодіння базовим рівнем іноземних мов, набуття загальних знань про культуру країн, мов яких навчаються учні. Одночасне оволодіння молодшими учнями трьома різними типами мовної компетенції створює сприятливі умови для формування навичок зміни мовного коду, вміння зіставляти мовні явища, основ логічного мислення. Опанування цієї освітньої програми створює фундамент для продовження навчання на етапі основної школи.

У першому класі основна увага приділяється розвивальним аспектам навчання східної мови без орієнтації на обов'язкову динаміку в оволодінні мовним матеріалом. Особлива увага приділяється формуванню репродуктивних умінь, переважно на базі віршів, пісень, римувань, казок; ступінь рецептивного володіння мовою перевищує продуктивний. Учні долучаються до мовлення й письма, однак вимоги до володіння письмовим мовленням гранично мінімізовані.

На першому році закладаються основи вмінь і навичок, що забезпечують елементарну мовну діяльність. Формуються навички вимови й система знань учнів про писемність східних мов і структуру її знаків; закладаються основи навичок письма.

Підручники та навчальні посібники з китайської мови, які були створені в минулому тисячолітті, вже значно застаріли і вимагають кардинальних змін. Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України були затверджені нові програми навчання східних мов для шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов, які відповідають вимогам європейських стандартів, щодо вивчення іноземних мов у школі. НМК для 1-го класу навчальних закладів з поглибленим вивченням китайської мови здійснено відповідно до наукових засад, прийнятих у галузі підручникотворення [5,6].

НМК створений вчителями-методистами Київської гімназії східних мов №1 Сократовою Л. Г., Орчинською Н. О. та Мілюк К. С. за авторською мето-

дикою навчання китайської мови у 1-му класі [17], буде сприяти поліпшенню знань учнів, збільшить їх інтерес до вивчення китайської мови і значною мірою урізноманітнить навчальний процес.

НМК створено для навчання учнів першого класу основам комунікативних навичок. Курс побудовано на ретельно відібраній лексиці та простих граматичних моделях, які вводяться та активізуються у ситуаціях, притаманних повсякденному життю, що має першочергову цінність для навчання. Навчальний матеріал вводиться за максимального використання зорових та слухових засобів [15].

Усне опрацювання матеріалу передусе навчанню читання та письма. Курс для першого року навчання складається з комплекту навчальних засобів, у який включено:

а) Підручник «ЧАРІВНЕ КОРОЛІВСТВО КИТАЙСЬКОЇ МОВИ» для учнів 1-го класу навчальних закладів з поглибленим вивченням китайської мови;

б) «Книга для вчителя». До неї увійшли тексти монологів, діалогів, малюнки, фотографії, а також збірка методичних коментарів до кожного уроку курсу із зразками вправ, іграми, текстами пісень та віршів;

в) «Робочий зошит». У ньому містяться вправи з графіки абетки «пінїнь», графічним елементам та простішим ієрогліфам;

і) CD-диск із озвученням лексичних одиниць, мовних кліше, зразків текстів, діалогів та монологів, пісень та віршів.

У передмові розкрито призначення курсу, яке сформульовано наступним чином:

1. НМК з китайської мови для учнів 1-го класу (6-7 річного віку), які вивчають мову, як іноземну, протягом першого року навчання у школі з поглибленим вивченням китайської мови, за наявності 2 навчальних годин на тиждень, розподілено на 20 тематичних блоків, засвоєння яких розраховано на 70 класних годин, 10 з яких відведені на повторення матеріалу.

2. Мета курсу – формування в учнів комунікативної компетенції та підготовка до сприйняття інформації про структуру мови.

3. Навчання здійснюється за всіма чотирма видами мовленнєвої діяльності, що передбачає сформованість у учнів умінь усного та письмового спілкування, а саме: говоріння, аудіювання, читання й письма.

4. Матеріал ретельно відібрано та згруповано таким чином, щоб забезпечити найбільш ефективне оволодіння чотирма видами мовленнєвої діяльності.

Презентація матеріалу здійснюється відповідно до наступних принципів:

а) ніщо не вимовляється учнями до того, поки не буде почуте;

б) ніщо не пишеться до того, поки не будуть опановані правила написання як графічних елементів, так і простих ієрогліфів;

в) ніщо не читається до того, поки не буде промовлено та прописано.

Таким чином, навчальний матеріал розраховано на першочергове зорово-

слухове сприйняття, промовляння, а потім здійснюється перехід до письма та читання простих ієрогліфів, слів, словосполучень [13,14].

5. Курс є максимально наочним: введено численні кольорові малюнки та фотографії. На цьому етапі навчання це більш виправдано, через те що використання технічних засобів навчання дітьми у такому віці ускладнене. Значною допомогою для вчителя на уроці є застосування СД-диску. Таким чином, авторами НМК докладені зусилля щодо спрощення роботи з навчальним матеріалом курсу, що став більш доступним для використання в аудиторії, яка не завжди має спеціальне сучасне обладнання.

6. Вчителі мають навчальні матеріали, які дозволяють проводити заняття з мінімальною витратою часу на їхню підготовку. Така економія часу досягається завдяки «Книзі для вчителя», що містить в собі методичні коментарі по роботі з кожним тематичним блоком курсу.

При використанні НМК слід звернути увагу на його практичність. Увага вчителя при використанні НМК повинна бути зосереджена, в першу чергу, не на доведення інформації, а на якість сформованих вмінь та навичок. Виходячи з цього автори відводять вчителю у класі роль диригента, а учнів можна порівняти з учасниками хору або оркестру.

Розроблений НМК для першого класу з навчання китайської мови це, насамперед, новий навчальний засіб, який не тільки поліпшить знання учнів, а й збільшить їх інтерес до вивчення китайської мови, урізноманітнить навчальний процес, сприятиме його ефективності, дозволить індивідуалізувати та диференціювати навчальну діяльність учнів відповідно до їхніх особистісних рис, здібностей та рівнів навченості.

Висновки. Створення сучасного навчально-методичного комплексу із китайської мови для 1-го класу є одним із важливих завдань вчителів китайської мови Київської гімназії східних мов №1 згідно програми з китайської мови для 11-річної школи, затвердженої Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України, розробленої на базі Концепції навчання східних мов у Київській гімназії східних мов №1.

Зміст навчання китайської мови як системи знань, умінь і навичок впроваджено у навчально-методичному комплексі для 1-го класу з китайської мови, який має сприяти розвитку мовної компетенції учнів, формуванню світогляду, підготовки до життя у багатокультурному, багатомовному суспільстві. Усе це можливо за допомогою сучасних навчальних засобів. Сучасний навчально-методичний комплекс для вивчення китайської мови у 1-му класі розроблено з урахуванням реформ у освітній системі України та авторськими методиками вчителів китайської мови в Київській гімназії східних мов №1.

Література

1. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта – 2002, 24 квітня – 1 травня – с. 2–4.
2. Концепція навчання східних мов у Київській гімназії східних мов №1 (2006 – 2010pp.) -К.: Київська гімназія східних мов №1, 2006.

3. Книга для вчителя іноземної мови. Довідково-методичне видання / Упоряд. О. Я. Коваленко, І. П. Кудіна. – Харків: ГОРСІНГ ПЛЮС, 2005. – 240 с.
4. Освітні технології: Навчально-методичний посібник / За заг. ред. Пехоти О. М. – К.: А.С.К., 2001. – 232 с.
5. Редько В. Г. Місце і роль підручника у навчальному процесі з іноземної мови // Педагогіка і психологія. – 1998. – №2. – С. 41–47.
6. Редько В. Г. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів початкової школи: Монографія. – К.: Генеза, 2006. – 136 с.
7. Редько В. Г. Одиниці навчання іншомовного спілкування у контексті комунікативно-орієнтованого підходу // Національна освіта: Традиції і новації. Зб. – Київ; Житомир, 2002. – С. 198–205.
8. Падалка О. С., Нісімчук А. М., Смолюк І. О., Шпак О. Г. Педагогічні технології: Навчальний посібник для ВНЗ. – К.: Вид-во «Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана», 1995. – 347 с.
9. Гальскова Н. Д. Современная методика обучения иностранным языкам: Пособие для учителей. – 2-е изд., перер., и доп. – М.: АРКТИ, 2003. – 421 с.
10. Колкер Я. М., Устинова Е. С. Еналиева Т. М. Практическая методика обучения иностранному языку. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 327 с.
11. Савченко М. П. Проблема формування інтересу у школярів щодо вивчення східних мов (культурологічний аспект) // Україна – країни Сходу: від діалогу педагогічних систем до діалогу культур та цивілізацій: Матеріали наук.-практ. конференцій 14–16 травня 1999 р. і 10–13 травня 2000 р. – К.: Центр сходознавства, 2000. – 136 с.
12. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник для студентів ВНЗ. – К.: Ленвіт, 1999. – 319 с.
13. Кочергин И. В. Очерки методики обучения китайскому языку. Научное издание. – М.: «Муравей», 2000. – 319 с.
14. Кочергин И. В. Проблемы обучения китайскому языку как иностранному // Иностранные языки в школе. – 1990. – № 1 – С. 14–19.
15. Сименас А. Л. Трудности использования китайской лексики. – М.: Наука, 1992. – 307 с.
16. Спешнев Н. А. Введение в китайский язык. – С-Пб.: Каро, 2005. – С. 4–5.
17. Орчинська Н. О., Мілюк К. С. Китайська мова 1 клас. Книга для вчителя. – К.: Київська гімназія східних мов №1, 2009.
18. Рюнин Ю. В. Прописи для каліграфії китайських ієрогліфів. – М.: Просвещение, 1983.
19. 跟我学习汉语. 中国. –北京 2003.
20. 中文. 中国. –广州, 2007.
21. 快乐汉语. 中国. –北京, 2005.
22. 汉语起一点. 中国. –北京, 2003.

References

1. National Doctrine of Education Development // Education – 2002, April 24 – May 1 – p. 2-4.
2. The concept of learning oriental languages in Kiev school № 1 of Oriental Languages (2006 – 2010).-C.: Kiev Gymnasium № 1 of Oriental Languages, 2006.
3. Book for teachers of foreign languages. Reference methodological issue / Compilers O.I. Kovalenko, I.P. Kudina. – Kharkov: Torsing PLUS, 2005. -240 P.
4. Educational Technology: Editor O.M. Piechota – K.: «A.S.K», 2001. – 232p.
5. V.G. Red'ko. Place and role of textbooks in the learning process of foreign language // Pedagogy and Psychology. – 1998. – № 2. – P. 41 – 47.
6. V.G. Red'ko. Linguodidactic principles of foreign language teaching elementary school students: a monograph. – K.: Genesis, 2006. – 136 p.
7. V.G. Red'ko. Units of learning foreign language communication in the context of communication-oriented approach // National Education: Traditions and innovations. Collection. – Kyiv, Zhytomyr, 2002. – P.198-205.
8. O.S. Padalka, A.M. Nisimchuk, I.O. Smolyuk, O.G. Shpak. Teaching technology: A manual for high schools. – K.: Publishing House of «Ukrainian Encyclopedia name after M. P. Bazhan», 1995. – 347p.
9. N. D. Halskova. Modern methods of teaching foreign languages: Handbook for teachers. – 2nd ed., Altered and add. – Moscow: arctic, 2003. – 421p.
10. Y.M. Caulker, E. S. Ustinova, T.M. Enalyeva. Practical methods of teaching foreign languages. – Moscow: Publishing center «Academy» 2001. – 327p.
11. M. F. Savchenko. Shaping of interest in students to study oriental languages (cultural aspect) // Ukraine – countries of the East, from the dialogue to the teaching of the dialogue of cultures and civilizations: Proceedings of scientific and practical. Conference 14-16 May 1999 and 10-13 May 2000 – C.: Center of Oriental Studies, 2000. – 136p.
12. Methods of teaching foreign languages in secondary schools: A Textbook for students. – K: Lenvit, -1999. – 319p.
13. I. V. Kochergin. Essays on methodology of teaching Chinese language. Research publication. – M.: «Muravei», 2000. – 319p.
14. I. V. Kochergin. Problems of teaching Chinese as a foreign language // Foreign languages in school. – 1990. – № 1 – P. 14-19.
15. A. L. Simenas. Difficulties in using of Chinese language. – Moscow: Nauka, 1992. – 307p.
16. N. A. Speshnev. Introduction to the Chinese language. – Saint-Petersburg.: Caro, 2005. – P.4-5.
17. N. A. Orchynska, K. S. Milyuk Chinese 1 class. Book for teachers. -K.: Kiev Gymnasium № 1 of Oriental Languages, 2009.
18. Y. V. Ryunin. Copybook for calligraphy of Chinese characters. -M.: Prosveshchenie, 1983.
19. Told me to learn Chinese. China.- Beijing, 2003.
20. Chinese in China. – Guangzhou, 2007.

21. Happy Chinese. China.- Beijing, 2005.

22. New start. China.- Beijing, 2003.

Сократова Л. Г.

СОВРЕМЕННЫЙ УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ КОМПЛЕКС ПО КИТАЙСКОМУ ЯЗЫКУ ДЛЯ 1-ГО КЛАССА

В статье раскрыты вопросы концептуального пересмотра и полного обновления учебно-методической базы для средних школ с изучением китайского языка как первого или второго иностранного языка, что является актуальным для украинского образования в условиях его реформирования и модернизации в соответствии со стандартами Европейского образования.

В связи с этим создание современного учебно – методического комплекса по китайскому языку для 1-го класса является одной из важных задач для учителей Киевской гимназии восточных языков № 1 в соответствии с программой по китайскому языку для 11-летней школы, утвержденной Министерством образования и науки, молодежи и спорта Украины, в основе которой лежит Концепция обучения восточным языкам в Киевской гимназии восточных языков № 1.

Содержание обучения китайскому языку как системы знаний, умений и навыков внедрены в учебно – методический комплекс для 1-го класса, который способствует развитию языковой компетенции учащихся, формированию мировоззрения, подготовки к жизни в поликультурном, многоязычном обществе. Современный учебно – методический комплекс для изучения китайского языка в 1-м классе разработан с учетом реформ в образовательной системе Украины и авторским методикам учителей китайского языка Киевской гимназии восточных языков № 1 .

***Ключевые слова:** учебно-методический комплекс, индивидуализация и дифференцирование учебной деятельности, использование зрительных и аудио средств, формирование коммуникативной компетенции, авторская методика.*

Sokratova L. G.

MODERN TEACHING CENTER FOR CHINESE LANGUAGE FOR CLASS 1

This article deals with the question of the conceptual view and updating a complete educational base for secondary schools to study Chinese language as a first or second foreign language, which is essential for Ukrainian education in its reform and modernization in accordance with the standards of European education.

In this regard, the establishment of modern educational – methodical complex of the Chinese language for 1st grade is one of the important tasks for the teachers of the Kyiv gymnasium of Oriental Languages № 1 in accordance with the program

of the Chinese language for 11 -year-old school , approved by the Ministry of Education and Science, Youth and Sport, which is based on the concept learning oriental languages in the Kyiv gymnasia of Oriental Languages № 1.

The content of teaching Chinese as a system of knowledge and skills is introduced in the educational – methodical complex for class 1, which contributes to the development of language competence of students, the formation of ideology, preparation for life in a multicultural, multilingual society. Modern educational – methodical system for learning Chinese in the 1st class is designed with the reforms in the educational system of Ukraine and the author’s methods of Chinese language teachers of the Kyiv gymnasia of Oriental Languages № 1.

Keywords: *educational-methodical complex, individualization and differentiation of learning activities, the use of visual and auditory means, forming of communicative competence, the author’s method.*

УДК 373.5.042 – 057.87

ДИДАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ СУЧАСНОГО ПІДРУЧНИКА З ТЕХНОЛОГІЙ

А. М. Тарара,

*кандидат фізико-математичних наук, доцент,
завідувач лабораторією трудової підготовки і політехнічної творчості,
Інститут педагогіки НАПН України
e-mail: lab301@ukr.net,*

Б. М. Терещук,

*науковий співробітник лабораторії
трудової підготовки і політехнічної творчості,
Інститут педагогіки НАПН України*

Стаття присвячена висвітленню особливостей і принципів розроблення структури, змісту і методичного апарата підручників на засадах особистісно орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів, розглядається роль і значення сучасного підручника «Технології» для технологічної підготовки учнів основної школи відповідно до вимог нової редакції Державного стандарту базової і повної середньої освіти.

Ключові слова: *сучасний підручник, технології, технологічна освіта, компетентність, компетентнісний підхід, структура, зміст.*

Постановка проблеми. В умовах переходу країни до високоінформаційного і високотехнологічного суспільства обов’язковим стає впровадження